

Adresseliste

Trondheim, 12.12.2013

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/10595

Saksbehandler:
Jan Paul Bolstad

Vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7, Nordland, i 2014

Kvotejakt er en ordinær jakt på et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 16, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet.

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16 og § 77 jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, fatter Miljødirektoratet vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 7 Nordland i 2014. Kvoten settes til totalt 13 gauper, hvorav maksimalt 4 hunddyr (over ett år). Nærmere vilkår følger av dette vedtak.

Ved fastsettelse av kvote for jakt på gaupe skal det særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i området, og på den skade viltet gjør. Et uttak av totalt 13 gauper vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Bakgrunn

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriftens §§ 8, 10 og 11 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for

gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. (...)

Miljødirektoratet viser videre til rapport fra Rovdata datert juni 2013 vedrørende antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge og i forvaltningsregion 7. Av rapporten fremgår det at det nasjonale bestandsmålet på 10 familiegrupper av gaupe er nådd før jakt i 2013 i region 7. Gjennomsnittet de tre siste år er derimot under det nasjonale bestandsmålet og nemnda har dermed ikke myndighet til å fastsette kvote for jakt på gaupe i sin region.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) og forskrift 18.mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sin naturlige utbredelse. Tiltak etter naturmangfoldloven skal midlertidig avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom de regionale forvaltningsplanene for rovvilt som er utarbeidet av rovviltneemndene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for jakt på gaupe og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Miljødirektoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 16 og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3,

hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 16 (høsting av vilt og lakse- og innlandsfisk):

Vedtak om å tillate høsting av vilt treffes med hjemmel i lov 29.mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltoven).

(...)

Ved avgjørelse om å tillate høsting og om fremgangsmåte ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring og rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike roviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovilt skal gi data om status og utvikling i roviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Direktoratet for naturforvaltnings myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Miljødirektoratet viser videre til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig roviltforlik. Direktoratet viser også til delegering av myndighet hvor Miljødirektoratet skal fra 1. juli 2013 utøve den myndighet som tidligere delegeringer er lagt til Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet.

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket i 2011 legger videre til grunn at det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Dagens praksis med at de regionale rovviltnemndene har myndighet til å fastsette kvoter for jakt og lisensfelling for arter der regionalt bestandsmål er oppnådd videreføres. Samtidig er det understreket at også i de tilfeller *der bestandsmålet ikke er nådd*, skal rovviltnemndenes syn tillegges betydelig vekt. Direktoratet har mottatt anbefaling fra rovviltnemnda i region 7 om kvote og områdeavgrensning for jakt på gaupe i 2014.

Rovviltnemndas anbefaling:

Rovviltnemnda anbefaler en primærkvote på 15 gauper og en reservekvote på 5 gauper, fordelt som følger:

- *Område 1 - Lofoten/Vesterålen - kvotefri jakt*
- *Område 2 - Fastlandet nord for Rombaken - inngår i kvote satt av Rovviltnemnda i region 8*
- *Område 3 - nordfylket sør for Rombaken - 3 gauper*
- *Område 4 og 5 - ytre og indre midtfylke - 7 gauper*
- *Område 6 og 7 - ytre og indre sørfylke, inkludert deler av Nord-Trøndelag jf. samarbeidsavtale med Rovviltnemnda i region 6 - 5 gauper*
- *Hunndyrkvote: 6 hunngauper over ett år*
- *Reservekvote på 5 gauper, hvorav inntil 2 hunngauper over ett år, som Fylkesmannen i samråd med nemndsleder kan tildele til mindre fellingsområder. Reservedyr skal primært tildeles til områder innenfor «Kyststrøkene» i vedtatt forvaltningsplan.*

Miljødirektoratet sin vurdering

Forvaltningsmessige rammevilkår:

Gaupe som art er i dag fåtallig, og det kreves forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltningen av gaupe og de andre store rovviltartene. Hensynet til levedyktige næringsvirksomheter i landbruket, samt hensynet til bosetting og livskvalitet i områder med rovvilt, medfører at forvaltningen ikke kan legges opp på en slik måte at det overordnede hensynet til rovvilt alene kan tillegges vekt. Forvaltningen må derfor være differensiert. Det innebærer at bruken av ulike tiltak og virkemidler må legges opp på en måte som så langt det er mulig differensierer mellom de ulike interesser i ulike geografiske områder. Det er likevel et generelt vilkår at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingen ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en regional forvaltningsplan for rovvilt i sin region. I forvaltningsplanen vektlegges prinsippet om geografisk differensiering. Differensieringen

bygger på de nasjonale bestandsmål for de enkelte rovviltartene i regionen. Ved vurderinger om felling eller jakt legges det vekt på føringer i regional forvaltningsplan.

Om kvotejakt:

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastsatt i naturmangfoldloven § 16, tredje ledd. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på jakt- og fangsttradisjon i vedkommende område, og på den skade viltet gjør. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skadeproblemer. Det er kvotejakt (eller lisensfelling) som skal være den normale beskatningsformen også i fremtiden for å redusere skade som gaupe påfører bufe- og tamreinnæring, jf. St.meld. nr. 15 (2003-2004).

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og region 7:

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert juni 2013 vedrørende bestandsstatus for gaupe og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28(29) februar. I rapport fra Rovdata datert juni 2013 vedrørende bestandsstatus for gaupe, går det fram at det er registrert henholdsvis 74, 69 og 59 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2011, 2012 og 2013. Gjennomsnittet er 67,3 familiegrupper og direktoratet konstaterer at gaupebestanden på landsbasis i dag har nådd det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det er den siste treårsperioden registrert henholdsvis 8,5, 8 og 10 ynglinger i region 7.

I region 7 har gaupebestanden i perioden 2006 til 2013 ligget på mellom 6 og 10 familiegrupper med unntak av 2009, hvor det ble registrert 14,5 familiegrupper. Før jakt i 2013 ble det registrert 10 familiegrupper (NINA rapport 960. Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2013). Miljødirektoratet viser videre til NINA rapport 774 om prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge og høstingsnivåer når en region ligger rundt bestandsmålet. Modellen viser at en kan høste 1,27 gauper og 0,47 voksne hunndyr pr. registrerte familiegruppe for å holde en stabilisert bestand. Direktoratet vurderer at nemnda i sin anbefaling om en primærkvote på 15 dyr (hvorav 5 hunndyr over ett år) og en reservekvote på 5 dyr (hvorav 2 hunndyr over ett år) i regionen i 2014 er et større uttak en den naturlige tilveksten i bestanden, og slik sett vurderer direktoratet at det er sannsynlig at regionen ikke når målet om en stabilisert

bestand på bestandsmålet. Direktoratet viser forøvrig til den usikkerheten som er heftet ved de regionale prognosene da det er små tall en opererer med.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Vinteren 2013 ble det skutt ni gauper i fylket under kvotejakt og skadefellinger. I tillegg er det registrert fire påkjørte gauper så langt i år.

Skadepotensialet på husdyr:

De siste årene er det årlig erstattet ca 400 sau drept av fredet rovvilt, med unntak av 2011 hvor tapene var betydelig lavere. Antallet sau erstattet til gaupe varierer noe og har de siste årene ligget mellom 980 og 1650 sau og lam.

Sammenlignet med tidligere år har tapene av rein til gaupe vært større de siste 4-5 år. Ut fra erstatningsutbetalingene har gaupa de siste årene vært det rovdyret som har tatt flest rein i Nordland, mens det tidligere var jerven som tok mest rein i fylket. I erstatningsoppgjøret for rein tatt av fredet rovvilt i driftsåret 2012/2013 ble 3493 rein erstattet som drept av fredet rovvilt. Av disse sto gaupa for tap av 1380 rein. Dette er ca 230 flere rein enn forrige driftsåret.

Tapet til sau og rein er spredt over store deler av fylket, men med et tyngdepunkt fra Saltdal og sørover som følge av størst bestand av gaupe og mange viktige beiteområder for sau og rein i området.

Om arealdifferensiering i rovviltregion 7:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Direktoratet viser til tidligere kommentarer knyttet til forvaltningsplanen og arealdifferensiering. Prioriterte kalvings- og beiteområder for rein og sau er svært fragmenterte og det vil blant annet være vanskelig å styre kvoter for kvotejakt til prioriterte beiteområder og kalvingsland. Tilsvarende vil områder prioritert for yngling av gaupe være svært fragmentert, og det vil være utfordrende å oppnå bestandsmålet for gaupe utenfor områder prioritert for beitedyr.

Konklusjon

Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser direktoratet det forsvarlig å fastsette en begrenset kvote for jakt på gaupe innenfor nærmere avgrensede områder i region 7 i 2014. Vi har i vårt vedtak fulgt anbefalingen fra rovviltneimnda om å fastsette kvote for jakt på gaupe, men har redusert den anbefalte kvoten i tråd med NINA sin prognosemodell og effekter av uttak. Et uttak av totalt 13 gauper hvorav 4 hunner over ett år vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse.

Kvoten for jakt på gaupe i rovviltregion 7 Nordland i 2014 settes til totalt 13 dyr, hvorav maksimalt fire hunner over ett år. Familiegrupper av gaupe som opptrer

sammen er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som mulige for å unngå at familiegruppe felles, skal være iverksatt. Kvotejakta varer fra 1. februar - 31. mars 2014.

Særlige vilkår:

1. Av totalkvoten kan Fylkesmannen i Nordland i samråd med rovviltnemnden benytte reservekvote. Av reservekvoten skal det fremgå kvote for antall hunndyr over ett år. Fylkesmannen fordeler total- og eventuelt reservekvote i samråd med rovviltnemnden, og i tråd med forvaltningsplanen. Det er særlig viktig at kvoten fordeles og styres til områder med skadeproblemer.
2. Fylkesmannen i Nordland administrerer kvotejakten og etablerer hensiktsmessige ordninger i forhold til oppdaterte resultater om felling og gjenstående kvoter, krav til rapportering fra jeger og gjennomføring av eventuelle ettersøk. Fylkesmannen administrerer i tillegg jakta i det aktuelle fellingsområde i region 6, jf. samarbeidsavtalen mellom rovviltnemndene i region 7 og region 6.
3. Fylkesmannen i Troms administrerer jakta i fellingsområde 2 jf. samarbeidsavtalen mellom rovviltnemndene i region 7 og region 8.
4. Miljødirektoratet kan til en hver tid stanse kvotejakten eller endre fastsatt kvote dersom nye bestandsopplysninger eller opplysninger om irregulær avgang tilsier det.
5. All avgang av gaupe innenfor regionen etter at vedtaket er fattet belastes aktuell kvote.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Terje Bø
seksjonsleder

Jan Paul Bolstad
seniorrådgiver

Adresseliste:

Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	Bodø
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	Tromsø
Alle kommuner i Nordland			
Foreningen våre rovdyr	Postboks 195	2151	ÅRNES
World Wide Fund for Nature (WWF)	Postboks 6784 St.Olavs plass	0130	OSLO
Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Øvre Voll gate 9	0158	OSLO
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
Norsk Sau og Geit	Postboks 104	1431	ÅS
Norge Naturvernforbund	Grensen 9 B	0159	OSLO
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Nordland		8002	Bodø